

ANNIE OOSTERBROEK-DUTSCHUN

Moeder Fenna

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Ik wil liever niet terug naar de stad, ik wil hier blijven.’

De vrouw die bij het fornuis bezig is, draait zich met een ruk om en kijkt naar het jonge meisje dat bij de tafel staat.

‘Marietje!’

Het klinkt geschrokken.

‘U wist dat toch wel? Hebt u nooit gemerkt dat ik veel en veel liever hier bij jullie op de boerderij ben dan in die vieze stinkstad?’

‘Marietje!’

Voor de tweede keer zegt Fenna Draaier de naam van het kind, maar nu bestraffend.

‘Wat een woorden gebruik je. Als je daar thuis mee aankomt, zullen mamma en oom Nico, je grootouders denken dat je ze hier hebt geleerd.’

‘Ik gebruik ze daar niet. Als ik daar ben, is er niets om op te schelden als ik over hier praat.’

‘Kom, de koffie is klaar, laten we er even

bij gaan zitten, er eens rustig over praten.'

Fenna rept zich naar de kast, haalt er twee kopjes uit. Uit het ene drinkt zijzelf altijd, het is het eerste verjaarsgeschenk dat ze van Marietje kreeg. 'Ter Uwer Verjaring' staat er in krullige letters op geschreven, het heeft roze bloemetjes en een gouden randje langs kop en schotel.

Het andere is een heel oud kopje, een overblijfsel van een servies waarvan de rest allang gebroken is; het melkkannetje, dat ze door de week nog gebruikte, ging enige maanden geleden aan gruzelementen toen ze 't op de stenen vloer liet vallen.

Daarvoor had Marietje zich het kopje allang toegeëigend: 'Mag ik dat hebben, opoe? Ik vind het zo'n schatje.'

'Dat oude ding? Ik geloof dat het al van m'n grootmoeder, misschien wel van m'n betovergrootmoeder is geweest.'

'Daarom juist. U vertelde dat het al oud was. Bracht u het mee... of was het van... opa Draaier?'

'Ik bracht het mee... m'n moeder gaf het me... ze gaf me mee wat ze missen kon. Zo veel geld hadden we niet toen we trouwden... Het servies was toen al niet meer compleet.'

‘Maar het kopje is nog gaaf... en als ik eruit drink... dan moet ik denken... dan vraag ik me af, wie daar allemaal al wel uit gedronken hebben. Hoe die mensen eruitzagen. Hoe ze leefden. Of ze gelukkig geweest zijn... en al zulke dingen.’

‘Goed, dat kopje is voortaan voor jou. Ik berg het op als je weggaat en niemand anders dan jij drinkt eruit. Afgesproken?’

En zo had ze gedaan en was het gebeven, sinds Marietje haar van haar voorkeur betreffende dat bepaalde kopje in kennis had gesteld.

Dat was nu al drie jaar geleden en het was vier jaar geleden dat Marietje voor ’t eerst op de hoeve kwam.

Ze kwam er als achtjarig kind, als een vol-slagen vreemde en Fenna bedacht wat er in die jaren veranderd was.

Ach, eigenlijk niet in de jaren, meteen al.

Nico, haar zoon, kwam zijn aanstaande vrouw voorstellen, per brief had hij dat mee-gedeeld en niet eens geschreven hoe ze heet-te, hoe oud ze was, wie haar ouders waren, wat haar vader deed, of ze zelf werkte, niets, helemaal niets van dat alles.

Dirk, de zoon van haar vroeg gestorven

nicht, Riek, die door zijn moeder aan haar was toevertrouwd en later, toen Nico naar de stad ging omdat hij geen boer wilde worden, bij haar op de hoeve was gekomen, Dirk zei dat ze aan zulke dingen niet zo zwaar moest tillen waar het Nico betrof. Het was geen moedwil, hij dacht er gewoon niet aan.

‘Hij is nu eenmaal anders dan wij, tante Fenna,’ placht hij te zeggen, ‘hij voelt die dingen niet zo aan. Hij houdt echt veel van u, al komt hij weinig, al schrijft hij bijna nooit. Hij is altijd druk met plannen maken en om die plannen te volvoeren, dat neemt hem helemaal in beslag.’

‘Anders dan wij,’ had Dirk gezegd.

Ja, wat hun opvattingen, hun levensbeschouwing, hun aard betrof, kon Dirk wel een zoon van haar zijn: ze verstonden elkaar goed. Beter dan menig moeder en zoon, hoewel hij eigenlijk maar een achterneef was. Maar zijn grootouders waren ook boerenmensen geweest en het kon heel goed wezen dat hij naar zijn moeders vader of moeder aardde.

Z’n moeder had ook niets van het boerenleven moeten hebben, die was naar de stad getrokken, ze was ook wat oppervlakkig, maar ze had een hart van goud.

Voor de middag was Nico gekomen, nog wel in een auto, ook daar had ze niets van geweten, evenmin als van het bestaan van Marietje, het dochttertje van z'n aanstaande vrouw, een kind dat geen vader had.

Meteen toen ze Liesbeth, die haar schoondochter was geworden, had gezien, wist ze dat het tussen die twee zuiver een verstandshuwelijk zou zijn. Liesbeth was acht jaar ouder en had een kind.

Haar vader had een meubelzaak, scheen goed in de slappe was te zitten en Nico wilde het zaakje in tweedehands spullen en antiek, dat hij dreef samen met Teun Aalbers, de vader van Dirk, graag uitbreiden.

Liesbeth was een goed zakenvrouw, net als haar vader een goed zakenman was, maar geen moeder.

Toch wilde ze graag een man; dat haar kind dan ook een vader en zijn naam kreeg, zou wel niet zoveel gewicht in de schaal hebben gelegd.

Toch was het geen slecht huwelijk geworden tussen die twee, weer was uitgekomen wat Dirk ervan had gezegd, toen ze over haar zorg sprak, zich afvragend of Nico en Liesbeth wel gelukkig zouden worden.

‘Wat voor de een geluk betekent, is nog geen geluk voor een ander.’

Hij had het over kameraadschap en elkaar begrijpen gehad.

Nu, die twee begrepen elkaar wel, ze vonden elkaar in hun gezamenlijke belangen: de zaak die ze opbouwden. Het was een geweldige zaak geworden, van nieuwe meubels en antiek. Ze hadden een pand gekocht – Liesbeths vader zou het wel betaald hebben – eerst alleen gelijkvloers tot winkel ingericht. Teun, die toen nog leefde, had een vrouw gevonden en de bovenverdieping gekregen. Hij ging erop uit om te kopen, vooral bij de boeren, die veel oude zaken voor een spotprijs opruimden.

Er was veel bij dat ze voor een krats kregen, omdat het kapot was. Klokken die niet meer liepen, kasten en kabinetten die half uit elkaar hingen, schilderijen die geen mens meer aan de muur wilde hebben, misschien al jaren op een zolder hadden gestaan, oude stoelen en tafels en noem maar op.

Maar je moest het naderhand zien!

Ze kwam er niet zoveel, ach, ze waren eigenlijk veel te druk om tijd aan een oud mens te besteden en ze had er eerlijk gezegd ook

niet zoveel aan. Er werd bijna uitsluitend over de zaak gesproken en over hun plannen. Want plannen hadden ze altijd. Voortdurend maar uitbreiden, groter worden, zelf weer nieuwe meubels, een andere auto... en zo ging het maar door.

Ze waren hartelijk genoeg als Fenna kwam en Liesbeths vader had ondanks al z'n bravoure een hart van goud, hij haalde haar en bracht haar terug en ze durfde niet te bekenen dat ze nog altijd doodsbang was in een auto.

Voor de middag ging ze dan naar Nico en zijn vrouw, daar dronk ze koffie, meestal met haar schoondochter alleen, want Nico was zo druk, hij kwam tegen etenstijd.

Na het eten, o, soms gebeurde dat in een restaurant, waar ze zich helemaal niet op haar gemak voelde, reed Nico naar de zaak. Dan liep hij rond als een koning in zijn rijk en toonde haar alles en ze deed of ze er geweldig belang in stelde.

'Kijk, moeder, deze kast... die zag er toen we hem kochten uit, als die daar.' Hij had naar een oude hoekkast gewezen en toen was ze echt wel verbaasd geweest.

In 't begin had Nico het alleen gedaan, dat

opknappen, herstellen, maar er was al gauw iemand bij gekomen en nu had hij drie mannen die de hele dag niets anders deden dan oude meubels in de oorspronkelijke staat terugbrengen. Zeker, daar had ze grote bewondering voor, want er kwam vakmanschap aan te pas.

Als er ergens een nieuw deurtje, een armleuning van een stoel, of een tafelpoot gerepareerd, soms vervangen moest worden, was het noodzaak dat met dezelfde houtsoort te doen en ook nog op de manier van voorheen.

Vorig jaar is Teun gestorven, heel plotseling aan een hartverlamming en ze hebben het gedeelte waar hij met zijn vrouw woonde, alweer bij de zaak getrokken.

Er is nog een heel gebreek aan te pas gekomen, want de trap naar boven moest verbreed, beneden hebben ze nu nieuwe meubels en bij de deur staat een groot houten bord met daarop in kunstige letters: Antique Eerste Etage.

Ze had ernaar staan kijken, hè, schreef je antiek eigenlijk zo? en dan eerste etage! Waarom niet gewoon: Antiek boven?

‘Heb je je niet vergist met dat bord, Nico?’ had ze gevraagd. ‘Moet daar niet staan tweede

etage?’

‘Nee, moeder, waar we nu lopen is parterre. oftewel gelijkvloers, en hierboven is dus de eerste etage, daarboven de tweede enzovoort.’

Ze was blij geweest dat Liesbeth of haar vader er niet bij waren op dat ogenblik. Wat had ze zich dom gevoeld.

Nico had gelachen, maar niet neerbuigend, zo was hij nou ook niet.

‘Daar hoeft u zich niet voor te schamen, hoor! Toen ik in de stad kwam, wist ik zulke dingen ook niet, evenmin dat antiek zo hoort geschreven te worden omdat het oorspronkelijk een Frans woord is. Maar het staat beter, vindt u niet? Het geeft cachet.’

Wat dat betekende had ze toen niet geweten. Ze vroeg er later Dirk naar, maar ze had wel begrepen dat het zoiets als aanzien betekende.

Voor Teun z'n vrouw hadden ze een andere woning gezocht, o, ze hadden die vrouw netjes behandeld, daar kon ze niets van zeggen. Ze zou 't wel gedaan hebben als ze haar zomaar hadden afgedankt. Dan had ze heus een hartig woordje gewisseld met Nico.

De vrouw woonde nu vlak bij de zaak en